

- 36295 Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en enkele andere wetten met het oog op een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek en de daarvoor benodigde gegevensverwerking (Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein)
- Nr. 6 Brief van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2025

De toenmalige staatssecretaris van Langdurige en Maatschappelijke Zorg heeft tijdens het commissiedebat GGZ/Suicidepreventie van 15 april 2025 (Kamerstuk 25424, nr. 751) uw Kamer een brief toegezegd over de stand van zaken met betrekking tot het wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (hierna: Wams) en de inzet van ervaringsdeskundigen bij de voorlichting en ondersteuning van slachtoffers van seksueel geweld. De toezegging met betrekking tot de Wams is eveneens aan de orde gekomen tijdens het debat over de parlementaire verkenning verward/onbegrepen gedrag en veiligheid van 28 mei 2025. Met deze brief wordt uitvoering gegeven aan deze toezeggingen.

De Wams

Als gevolg van de decentralisaties in 2015 zijn gemeenten meer gegevens gaan verwerken bij de uitoefening van hun taken in het sociaal domein. Een knelpunt daarbij is het ontbreken van een overkoepelende wettelijke regeling voor de domeinoverstijgende verwerking van persoonsgegevens bij meervoudige problematiek in het sociaal domein. De Autoriteit Persoonsgegevens stelde dit probleem in 2016 al vast en benadrukte dat gemeenten niet kunnen volstaan met het vragen van toestemming aan cliënten voor het verwerken van hun gegevens.¹ Gemeenten en hulpverleners worden daardoor belemmerd bij het vaststellen van eventuele meervoudige problematiek en bij de uitvoering van een gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek. Het wetsvoorstel wijzigt de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015² en voorziet in grondslagen voor het uitwisselen van de

¹ Omdat de Algemene verordening gegevensbescherming vereist dat die toestemming in vrijheid wordt gegeven en daarvan in de relatie overheid - burger doorgaans geen sprake is.

² Met spiegelbepalingen in de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

benodigde gegevens, waardoor gemeenten en andere betrokken organisaties beter in staat gesteld worden mensen te helpen.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten, gemeenten en andere betrokken partijen³ kijken dan ook uit naar deze wet.

Het wetsvoorstel regelt tevens een expliciete grondslag voor de 'openbare geestelijke gezondheidszorg'⁴ en gegevensverwerking voor de 'meldpunten niet-acuut'. Het vorige kabinet heeft het wetsvoorstel op 30 januari 2023 ingediend bij uw Kamer. Vervolgens heeft de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport op 14 maart 2023 het verslag uitgebracht en op 2 juni jl. verzocht om toezending van de nota naar aanleiding van het verslag.

Stand van zaken

Op dit moment wordt de nota naar aanleiding van het verslag afgerond, met de verwachting dat deze na het zomerreces aan uw Kamer kan worden aangeboden. Tevens is een nota van wijziging voorbereid, waarmee wordt verduidelijkt dat gegevens uit het onderzoek niet verder mogen worden verwerkt voor het kunnen opleggen van een sanctie.

Nota van wijziging doorbreking (wettelijk) beroepsgeheim

Ondertussen vindt nog nader beraad plaats of bij nota van wijziging moet worden geregeld dat hulpverleners in uitzonderlijke gevallen hun wettelijk beroepsgeheim kunnen doorbreken zonder toestemming van hun cliënt. Dit vraagt de nodige afstemming en heeft geleid tot een vertraging van de verdere uitwerking van het wetsvoorstel.

Vervolg

De nota van wijziging en de nota naar aanleiding van het verslag worden zo spoedig mogelijk na de zomer naar uw Kamer gestuurd.

Ervaringsdeskundigen

Het inzetten van gekwalificeerde ervaringsdeskundigen kan een hulpmiddel zijn om seksueel misbruik of geweld meer bespreekbaar

³ Diverse (branches van) zorgaanbieders, vertegenwoordigers van cliënten en uitvoeringsorganisaties (zoals Divosa, SVB en UWV).

⁴ Zoals tevens verzocht in de motie van het lid Mutluer c.s., Kamerstukken II vergaderjaar 2024/25, 25424, nr. 754.

te maken/taboe te doorbreken, een laagdrempelige manier voor slachtoffers om zijn/haar ervaringen te delen, de kwaliteit van de hulpverlening te verbeteren en slachtoffers te helpen die anders niet of minder snel in aanraking komen met hulpverlening. Slachtoffers kunnen zich herkend en erkend voelen in het contact met iemand die ook zelf te maken heeft gehad met seksueel misbruik of geweld. Als het gaat om het inzetten van gekwalificeerde ervaringsdeskundigheid is dat aan uitvoeringsorganisaties zelf. Steeds meer organisaties benutten gekwalificeerde ervaringsdeskundigheid. Bijvoorbeeld het Centrum Seksueel Geweld dat samenwerkt met de Sichting Wij zijn M aan een campagne 'Durf te horen', waarin ze mensen in de samenleving vragen om te luisteren naar slachtoffers van seksueel misbruik. Ook kan de inzet van gekwalificeerde ervaringsdeskundigheid een rol hebben in het verbeteren van preventie en beleid. Vanuit de Rijksoverheid betrekken we gekwalificeerde ervaringsdeskundigheid bij de ontwikkeling van beleid, omdat we onderschrijven dat hun kennis en ervaringen hierbij helpend zijn. Zoals het traject naar 'Goed georganiseerd landschap', waarin samen met netwerkpartners wordt gewerkt aan verbetering van hulpverlening voor slachtoffers, plegers en naasten/omstanders van seksueel misbruik en geweld.

In dit traject wordt de kennis en expertise van ervaringsdeskundigen benut. Ook op decentraal overheidsniveau kan de inzet van ervaringsdeskundigheid van meerwaarde zijn.

Om gemeenten te inspireren om vaker samen te werken met ervaringsdeskundigen, hebben de ministeries van VWS en JenV samen met ervaringsdeskundigen, Movisie en het Nederlands Jeugd Instituut een handreiking ontwikkeld: 'Samen Deskundig'. Deze handreiking is bedoeld om gemeenten te inspireren en concrete handvatten te bieden voor de samenwerking met ervaringsdeskundigen op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder seksueel geweld en misbruik in de huiselijke kring.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
N.J.F. Pouw-Verweij